

Arbetsmarknadsutskottets betänkande

1980/81:9

om jämställdhetsfrågor (skr. 1979/80:168)

Sammanfattning

I detta betänkande behandlar utskottet dels regeringens skrivelse 1979/80:168 om riktlinjer för det fortsatta jämställdhetsarbetet, dels fem fristående motioner som tar upp olika frågor med anknytning till jämställdheten mellan könen.

Skrivelsen

I skrivelsen anges riktlinjer och organisationsformer för regeringens fortsatta arbete för ökad jämställdhet på olika samhällsområden. Dessutom redovisas översiktligt de senaste årens reformer på jämställdhetsområdet. I skrivelsen tar man vidare upp de praktiska hinder som fortfarande finns för att kvinnor och män skall kunna förvärvsarbeta på lika villkor och diskuterar hur en del av de praktiska problemen skall kunna lösas samt hur jämställdhetsfrågorna kan lyftas fram i bl. a. utbildning och arbetsliv.

Utskottet anser det värdefullt att regeringen anger riktlinjerna för sitt arbete med jämställdhetsfrågorna. Dessutom betonar utskottet vikten av att regeringen följer upp de allmänt hållna riktlinjerna med konkreta förslag. Någon särskild åtgärd från riksdagens sida med anledning av skrivelsen påkallas inte.

Ett särskilt yttrande kritiserar socialdemokraterna regeringen för att den i stället för i propositionens form valt att lämna redovisningen såsom en skrivelse till riksdagen. Därigenom har motionsrätten avskurits för riksdagens ledamöter.

Motionerna

En fråga som varit aktuell i flera olika sammanhang är den markanta underrepresentationen för kvinnor i det offentliga utredningsväsendet. I anslutning till en motion, 1979/80:440, av Bonnie Bernström (fp) och Marianne Wahlberg (fp), som vill råda bot på detta förhållande, uttalar sig utskottet för en jämnare könsfördelning och hänvisar till att frågan skall tas upp vid utformningen av ett handlingsprogram för jämställdhet inom statsförvaltningen.

I den socialdemokratiska partimotionen 1979/80:994 och i en motion, 1979/80:571, av Catarina Rönnung m. fl. (s) finns förslag om olika försök för att främja jämställdhetssträvandena på arbetsmarknaden. Det gäller försök i Jönköpings län med att bl. a. bryta traditionella rekryteringsmönster inom verkstadsindustrin, könskvotering i samband med arbetsmarknadspolitiska åtgärder och särskilda insatser för medelålders kvinnor. Utskottets majoritet

har en positiv inställning till yrkandena men anser inte att det finns skäl för någon särskild framställning till regeringen utan hänvisar till de möjligheter som i dag finns att angripa problemen. När det gäller kvoteringsfrågan hänvisas till det pågående arbetet med en sysselsättningspolitisk proposition.

Socialdemokraterna reserverar sig och yrkar att riksdagen såsom begärs i partimotionen i skrivelse till regeringen skall uttala sig till förmån för könskvotering och särskilda insatser för medelålders kvinnor.

Pär Granstedt m. fl. (c) har väckt en motion, 1979/80:1796, med förslag om utredning av det sociala skyddet vid deltidsarbete. Motionen avstyrks med hänvisning bl. a. till en utredning som pågår inom Arbetslivscentrum.

Slutligen behandlas en motion, 1979/80:253, av Hans Petersson i Röstånga (fp). I motionen yrkas att vid fartygsarbete skall för flickor gälla samma minimiålder som för pojkar, dvs. 16 år. Motionen avstyrks med hänvisning till att fartygsmiljöutredningen inom kort väntas lägga fram ett betänkande där frågan behandlas.

Regeringens skrivelse 1979/80:168

Regeringen bereder i skrivelsen riksdagen tillfälle att ta del av vad föredragande statsrådet Karin Andersson har anfört om riktlinjerna och organisationsformerna för regeringens fortsatta jämställdhetsarbete.

I skrivelsen anförs inledningsvis att FN:s kvinnokonferens i Mexico år 1975 antog en världsaktionsplan för jämställdhet mellan män och kvinnor. I denna rekommenderades varje land att fastställa sitt eget nationella handlingsprogram och ange sina egna mål och prioriteringar i anslutning till världsaktionsplanen. En svensk handlingsplan, som utarbetades av jämställdhetskommittén och redovisades i juni 1979 i betänkandet Steg på väg (SOU 1979:56), svarar mot denna rekommendation.

I regeringens skrivelse 1979/80:168, som bygger på jämställdhetskommitténs betänkande, redovisar föredragande statsrådet Karin Andersson riktlinjerna och organisationsformerna för regeringens fortsatta jämställdhetsarbete på följande områden:

- Utbildning
- Arbetsliv
- Familjepolitik
- Boende- och samhällsplanering
- Hälsa och sociala problem
- Representation i beslutande församlingar
- Opinionsbildning
- Internationellt samarbete.

I skrivelsen redovisas vidare översiktligt de senaste årens reformer på jämställdhetsområdet. I ett avsnitt går man in på de praktiska hinder som fortfarande finns inom olika samhällsområden för att män och kvinnor skall kunna förvärvsarbeta på lika villkor. Statsrådet Andersson framhåller därvid vikten av att män tar ett ökat ansvar för hem och barn samt att arbetslivet anpassas till förvärvsarbetande småbarnsföräldrar. I skrivelsen berörs också hur en del av dessa praktiska problem skall kunna lösas samt hur jämställdhetsfrågorna kan lyftas fram i bl. a. utbildning och arbetsliv.

Bland de allmänna utgångspunkterna i skrivelsen sägs att jämställdhet mellan kvinnor och män ytterst handlar om varje människas rätt till utveckling, utbildning och arbete efter sin läggning och sina förutsättningar. Det är också en fråga om rättvisa och demokrati. En jämnare fördelning av kvinnor och män bland politiker och andra beslutsfattare medför en mer rättvisande representation, vilket i sin tur är förutsättningen för verklig demokrati.

Den viktigaste förutsättningen för jämställdhet är enligt föredragandens mening ekonomisk självständighet byggd på eget förvärvsarbete. Att trygga rätten till arbete för både kvinnor och män är därför viktigt. Men det gäller också att undanröja de specifika förvärvshinder som finns för kvinnor. Det innebär i sin tur att männens traditionella roll måste förändras.

Mot bakgrund av det statsfinansiella läget konstaterar statsrådet Andersson att det inte finns något utrymme för kostnadskrävande förslag. Hon finner det emellertid angeläget att regeringen med jämställdhetskommitténs förslag som bakgrund ger sin principiella syn på det fortsatta jämställdhetsarbetet.

Motionerna

Motionsyrkandena

1979/80:253 av Hans Petersson i Röstånga (fp)

I motionen yrkas att riksdagen beslutar att 45 § sjömanslagen ändras så att anställningsåldern för arbete ombord på fartyg är lika för män och kvinnor.

1979/80:440 av Bonnie Bernström (fp) och Marianne Wahlberg (fp)

I motionen yrkas att riksdagen beslutar anhålla hos regeringen att regler utfärdas för nominering av ledamöter och tillsättning av sakkunniga och experter i utredningar och kommittéer så att en starkare representation av kvinnor säkras och bättre jämställdhet därmed uppnås.

1979/80:571 av Catarina Rönnung m. fl. (s)

I motionen yrkas att riksdagen anhåller hos regeringen att Jönköpings län blir försökslän när det gäller åtgärder för ökad jämställdhet mellan män och kvinnor på arbetsmarknaden på så sätt

1. att uppsökande verksamhet och en speciell informationskampanj bland kvinnor startas för rekrytering till arbete inom verkstadsindustrin,
2. att särskilda utbildningsinsatser inom AMU påbörjas,
3. att jämställdhetsbidrag till arbetsgivare skall utgå.

1979/80:994 av Olof Palme m. fl. (s)

I motionen yrkas bl. a. att riksdagen

10. som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om vidgning av verksamheten med könskvotering i regionalpolitiken till att omfatta andra former för statligt stöd till företag,

11. som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om vidgade försök att stimulera äldre arbetssökande att bl. a. genomgå arbetsmarknadsutbildning.

Motionen behandlas i övrigt i betänkandena AU 1979/80:21, 23 och 25.

1979/80:1796 av Pär Granstedt m. fl. (c)

I motionen yrkas att riksdagen hos regeringen hemställer om en översyn av de deltidsarbetandes villkor, i första hand på den statliga arbetsmarknaden.

Sjömanslagens bestämmelser om minimiåldern för ombordanställda

Motionen

Hans Petersson i Röstånga (fp) begär i sin motion 253 att 45 § sjömanslagen skall ändras så att anställningsåldern för arbete ombord på fartyg är lika för män och kvinnor.

Gällande regler

Enligt 45 § sjömanslagen gäller en minimiålder av 16 år för pojkar och 18 år för flickor som villkor för anställning i fartygsarbete. Sjöfartsverket kan meddela dispens så att även flickor kan sysselsättas i fartygsarbete från 16 års ålder, dock endast under förutsättning att de har påbörjat eller genomgått yrkesutbildning för fartygsarbete.

Utredning

Fartygsmiljöutredningen (K 1973:04) skall enligt sina direktiv pröva om särbestämmelser för kvinnliga arbetstagare är motiverade från arbetarskyddssynpunkt. Utredningen kommer därvid att behandla den i motionen aktualiserade frågan. Resultatet av utredningens arbete kommer inom kort att presenteras i ett betänkande.

Fler kvinnor i statliga utredningar

Motionen

Bonnie Bernström (fp) och Marianne Wahlberg (fp) begär i sin motion 440 att regler skall utfärdas så att kvinnor i större omfattning blir representerade i offentliga kommittéer och utredningar i syfte att förbättra jämställdheten. Motionärerna noterar att den kvinnliga representationen i utrednings- och kommittéväsendet är alltför liten. Då kvinnors erfarenheter och kunskaper obestridligen behöver tas till vara i utredningsarbetet kan det därför närmast uppfattas som diskriminerande att det statliga kommittéväsendet har en så sned sammansättning. Motionärerna hänvisar till det system som tillämpas i Norge och som innebär att organisationer och myndigheter skall föreslå två namn, en man och en kvinna, till alla uppdrag som tillsätts av regeringen. Motionärerna hävdar att man genom att följa den norska modellen snabbare skulle nå jämställdhet på detta område även i Sverige.

Könsfördelningen i kommittéer 1972-1979

År	Antal		Andelen
	män	kvinnor	kvinnor, %
<i>Ledamöter, sakkunniga och experter</i>			
1972	2 821	216	7
1975	3 867	426	10
1977	4 164	552	12
1979 2:a kvart.	3 839	712	16
<i>Ordförande och utredare</i>			
1972	308	12	4
1975	403	16	4
1977	350	22	6
1979 2:a kvart.	252	15	6
<i>Sekreterare och bitr. sekreterare</i>			
1972	415	50	11
1975	586	101	15
1977	517	136	21
1979 2:a kvart.	435	141	25

Källa: SOU 1980:20

Sammanställningen visar att andelen kvinnor bland kommittéernas ledamöter, sakkunniga och experter har ökat från 7 % år 1972 till 16 % 1979 (andra kvartalet). Däremot är andelen kvinnor som utsetts till ordförande eller utredare oförändrat låg. Andelen kvinnliga kommittéanställda, dvs. utredningssekreterare och biträdande utredningssekreterare, har ökat från 11 % till 25 % under redovisningsperioden.

Gällande regler

I 5 § förordningen (1980:540) om jämställdhet mellan kvinnor och män i statlig anställning föreskrivs att när en myndighet skall lämna någon ett uppdrag eller föreslå någon till ett uppdrag, skall myndigheten anstränga sig för att kunna välja mellan personer av båda könen samt inom ramen för sedvanliga urvalsgrunder söka se till att andelen personer av det kön som är underrepresenterat ökar i fråga om uppdrag av liknande slag inom myndighetens verksamhetsområde.

Den norska modellen

Redan år 1973 infördes vissa regler i Norge för att öka kvinnorepresentationen i offentliga utredningar, styrelser och råd. Bestämmelserna skärptes 1976 och 1978. Alla organisationer och myndigheter skall numera föreslå två namn, en man och en kvinna, till alla uppdrag som tillsätts av regeringen. Forbruker- och administrasjonsdepartementet skall föreläggas alla utnämningar av detta slag. Någon minimikvot för den kvinnliga representationen har dock inte angetts. Praxis har utvecklat sig så att om den föreslagna kvinnorepresentationen vid tillsättningen är rimlig förklarar departementet att man inte har någon invändning mot förslaget. I motsatt fall uttalas att förslaget inte står i överensstämmelse med regeringens mål om en jämnare könsfördelning. Frågan föreläggs därefter regeringen.

Av allt att döma har reglerna medfört en ökning av kvinnorepresentationen. Kvinnornas andel har således ökat från 11 % år 1973 till 17 % år 1978. Andelen kvinnor i nytillsatta utredningar, styrelser och råd var 27 % under första halvåret 1978 och 29 % under första halvåret 1980.

Utredningar

I rapporten Jämställdhet i statsförvaltningen (SOU 1980:20) lämnas en samlad redovisning och bedömning av de olika jämställdhetsåtgärder som vidtagits inom statsförvaltningen under åren 1976–1979. Syftet är att ge ett underlag för jämställdhetsarbetet. På grundval av rapporten arbetar man nu inom budgetdepartementet med att ta fram ett handlingsprogram för jämställdhet inom statsförvaltningen inför 1980-talet. Detta arbete kommer enligt uppgift att bl. a. beröra kvinnorepresentationen inom kommittéväsendet.

Försök i Jönköpings län med att förbättra kvinnornas förutsättningar på arbetsmarknaden

Motionen

Catarina Rönnung m. fl. (s) begär i motion 571 att Jönköpings län skall bli försökslän när det gäller åtgärder för ökad jämställdhet mellan män och kvinnor på arbetsmarknaden. Motionärerna hänvisar till att sådan försöksverksamhet har pågått i ett antal län, bl. a. Kristianstads, Kronobergs och Blekinge län, för att motivera, utbilda och anställa kvinnor på arbetsområden som av tradition förbehållits män. Inom ramen för den önskade försöksverksamheten vill motionärerna att en uppsökande verksamhet och en speciell informationskampanj bland kvinnor för rekrytering till arbeten inom verkstadsindustrin skall sättas i gång, att särskilda AMU-insatser påbörjas och att jämställdhetsbidrag skall utgå till arbetsgivare. Som motivering för försöket åberopas den stora bristen på arbetskraft i länet, särskilt inom verkstadsindustrin, samt den låga förvärvsintensiteten bland kvinnor i länet.

Försök att få kvinnor till typiskt manliga arbeten

Arbetsmarknadsverket har i samarbete med företag, fackliga organisationer och kommuner bedrivit försök i sex län med att intressera kvinnor för traditionellt manliga yrken inom industrin. Försöksverksamheten initierades av den dåvarande jämställdhetsdelegationen och startade 1973 i Kristianstads län. Arbetsförmedlingen inbjöd hemarbetande och arbetssökande kvinnor att delta i informationsmöten och studiebesök på företagen. Kvinnorna erbjöds sedan ytterligare information och praktik genom ALU-kurser (ALU = Arbetsliv och utbildning). I dessa kurser ingick praktik som i många fall ledde till anställning i typiskt manliga jobb. Verksamheten utvärderades år 1976. I AMS program från år 1977 för jämställdhet på arbetsmarknaden sades att det var angeläget att denna modell kom till användning i alla län.

Försöksverksamhet i Jönköpings län

AMS påpekar i en promemoria dagtecknad den 12 augusti 1980 och kallad Platsförmedlingen som instrument i jämställdhetsarbetet att det är angeläget att läns- och distriktsnämnderna i sina verksamhetsplaner låter jämställdhetsprogrammets mål styra platsförmedlingens arbete. Olika aktiviteter föreslås som bör syfta till

- att stimulera arbetssökande till ett otraditionellt tänkande i fråga om yrkes- och utbildningsval
- att pröva de sökandes arbetsutbud och söka uppnå anpassning av de personliga förutsättningarna till arbetsmarknadens krav

att pröva företagens utbud av lediga platser och medverka till att arbetsplatserna anpassas till de sökandes förutsättningar

att med stöd av tillgängliga arbetsmarknadspolitiska instrument planera och vidta åtgärder inom verksamhetsplaneringens ram för att bereda arbete åt aktuella arbetssökande.

Denna modell används nu ute på arbetsförmedlingarna. Vid tre arbetsförmedlingskontor i Jönköpings län (Vaggeryd, Vetlanda och Smålandsstena) har verksamheten särskilt utvärderats under hösten 1980. Syftet är att undersöka platsförmedlingens roll när det gäller att nå ökad jämställdhet mellan kvinnor och män på arbetsmarknaden.

I verksamhetsplanen för länsarbetsnämnden i Jönköpings län vinterhalvåret 1980/81 sägs att mot bakgrund av att bl. a. 60–65 % av de kvarstående arbetslösa arbetssökande i länet är kvinnor och att behovet av arbetskraft inom traditionella arbetsområden för kvinnor avtar måste förmedlingen aktivt arbeta för att de lediga platserna inom tillverkningsindustrin i ökad utsträckning tillsätts med kvinnor. Förutom den tidigare nämnda försöksverksamheten vid tre arbetsförmedlingskontor planeras därför följande aktiviteter under perioden:

1. Lokalkontoret/sektionen skall under november–januari träffa överenskommelse med minst två företag om att anställa kvinnor på de lediga platserna, gärna med hjälp av jämställdhetsbidraget.

2. Vissa företag har behov av utbildad arbetskraft. I den mån sökande behöver utbildning kan denna förläggas till arbetsplatsen och jämställdhetsbidraget utnyttjas. För övrigt bör kvinnor stimuleras att söka AMU:s verkstads- och svetsmekaniska utbildningar och prioriteras vid intagning.

3. Inom arbetsmarknadsinstitutet (AMI) finns möjligheter till s. k. riktade AMI-insatser. Behov av riktade AMI-insatser aktualiseras hos resp. institut.

Jämställdhetsbidraget

Jämställdhetsbidraget, som tillkom den 1 juli 1974, är avsett att stimulera arbetsgivare att anställa och utbilda kvinnor i yrken som domineras av män och män i yrken som domineras av kvinnor. Utbildningen bedrivs i form av arbetsmarknadsutbildning i företag. Bidraget uppgår för närvarande till 20 kr. per timme för en utbildning som omfattar högst 960 undervisningstimmar. Som villkor för bidraget gäller att fördelningen mellan män och kvinnor är ojämn vid arbetsplatsen i det yrke som utbildningen avser. Riktmärket är att det underrepresenterade könet inte får ha större andel än 40 %. Det skall också råda en generell ojämn fördelning mellan män och kvinnor inom utbildningsyrket.

I nedanstående sammanställning redovisas vissa uppgifter om verksamheten med jämställdhetsbidrag i hela riket och i Jönköpings län budgetåren 1976/77–1979/80.

Budgetår	Beviljat stöd					
	Antal företag		Antal personer		Kostnader, tkr ¹	
	Totalt	F-län	Totalt	F-län	Totalt	F-län
1976/77	60	6	229	7	1 550	41
1977/78	48	4	101	6	1 282	49
1978/79	58	3	187	3	2 400	30
1979/80	289	15	1 840	103	7 447	419

¹ Kostnader för genomförda utbildningstimmar.

Könskvotering som villkor för statligt stöd

Motionen

I motion 994 (yrkande 10) av Olof Palme m. fl. (s) konstateras att erfarenheterna från könskvoteringen i den regionalpolitiska stödverksamheten varit så goda att man borde undersöka om liknande system kan införas i anslutning till andra former av statligt stöd till företag. Motionärerna påpekar att kvoteringen inom det regionalpolitiskt motiverade stödet underlättas av att den därvid kommer att tillämpas vid nyrekrytering av personal. Motionärerna anser att det också inom arbetsmarknadspolitiken finns en rad stödformer som syftar till att främja nyanställning. Det bör prövas om kvoteringsregler kan användas även i dessa sammanhang.

Könskvotering inom det regionalpolitiska stödet

I de allmänna villkoren för regionalpolitiskt stöd sägs att minst 40 % av det antal arbetsplatser som tillkommer till följd av stödet skall förbehållas vardera könet. Om särskilda skäl föreligger får befrielse helt eller delvis medges från detta villkor. Regeln tillkom år 1974 på försök, men permanentades fr. o. m. den 1 juli 1979 och gjordes därmed tillämplig på alla former av regionalpolitiskt stöd.

Könskvoteringen inom det regionalpolitiska stödet har utvärderats av AMS. Allmänt har därvid konstaterats att andelen kvinnor har ökat i de företag som fått stöd efter det att kvoteringsreglerna infördes. Även om det är svårt att ange effekterna av kvoteringen råder det enligt AMS ingen tvekan om att den har bidragit till att öka sysselsättningen för kvinnor och minska den könsmässiga uppdelningen av arbetsmarknaden.

Uttredningar

I jämställdhetskommitténs handlingsplan (SOU 1979:56) sägs att en utvidgning av könskvoteringen till att gälla även andra statliga bidrag och beställningar är ett sätt att påverka företagens jämställdhetsplanering.

Vid remissbehandlingen uttrycktes olika meningar i denna fråga. AMS och statens arbetsmarknadsnämnd var positiva till att försök görs med utvidgade kvoteringsregler. Andra remissorgan (SAF, Sveriges industriförbund, SHIO och Svenska handelskammareförbundet) ifrågasatte starkt en sådan kvotering och avstyrkte såväl en fortsatt tillämpning av könskvoteringen vid det regionalpolitiska stödet som varje utvidgning till nya områden.

I regeringens skrivelse om det fortsatta jämställdhetsarbetet sägs att frågor om arbetsgivares rekrytering kommer att behandlas i den kommande sysselsättningspolitiska propositionen och att man därför inte vill ta upp frågan om utvidgning av kvoteringsreglerna till ytterligare stödformer.

Tidigare riksdagsbehandling

Arbetsmarknadsutskottet har både 1978 och 1979 behandlat yrkanden från socialdemokraterna om försök med könskvotering inom arbetsmarknadspolitiken (AU 1977/78:21 och 1978/79:21).

Utskottet avvisade inte tanken på könskvotering inom arbetsmarknadspolitiken, men räknade bl. a. med att jämställdhetskommittén skulle aktualisera frågan. Utskottet anförde bl. a.:

Som också framhålls i motionen har jämställdhetsaspekten uppmärksamats i de föreskrifter som utfärdats om den arbetsmarknadsutbildning i företag som bedrivs med stöd av den s. k. 20-kronan. Kvotering i samband med arbetsmarknadsutbildning har vidare tagits upp i ett av AMS och SÖ nyligen utarbetat jämställdhetsprogram. Bl. a. föreslås kvinnlig förtur till "manliga jobb".

Med hänvisning till det anförda och då motionen inte innehöll något konkret förslag fanns det enligt utskottet inte anledning att ta något initiativ på grund av motionen.

Vid båda tillfällena reserverade sig socialdemokraterna i utskottet. Riksdagen biträdde dock utskottet.

Ökade insatser för äldre kvinnlig arbetskraft

Motionen

I motion 994 yrkande 11 av Olof Palme m. fl. (s) krävs ökade insatser till förmån för förvärvsverksamheten bland medelålders kvinnor. Motionen väcks mot bakgrund av det stora antalet hemarbetande kvinnor som önskar förvärvsarbete och det faktum att kvinnor i åldrarna 45–65 år möter särskilda svårigheter när de söker sig ut på arbetsmarknaden. Motionärerna hänvisar till de lokala försök som bedrivits av sysselsättningsutredningen och AMS i syfte att stimulera äldre arbetssökande att delta i arbetsmarknadsutbildning. Resultaten av verksamheten sägs ha varit uppmuntrande, och motionärerna vill att man skall försöka föra ut verksamheten till andra regioner med låg

kvinnlig yrkesverksamhet. Samverkan med den kommunala vuxenutbildningen och studieförbunden rekommenderas.

Försök bedrivna av sysselsättningsutredningen

För att få en uppfattning om vilken effekt de arbetsmarknadspolitiska åtgärderna haft för den äldre arbetskraften startade sysselsättningsutredningen tillsammans med AMS och SÖ en försöksverksamhet med arbetsmarknadsutbildning för äldre i Gävleborgs län under perioden oktober 1976–april 1977. Försöket syftade till att genom ökad information om arbetsmarknadsutbildning till samtliga arbetssökande som var över 45 år öka antalet äldre i arbetsmarknadsutbildning. Resultatet visade att antalet kvinnor i AMU i det närmaste fördubblades under försöksperioden i förhållande till motsvarande period året före. Tvärt emot vad man tidigare utgått från visade det sig att arbetsmarknadsutbildning var den i särklass mest användbara åtgärden vid arbetsförmedlingarna. 90 % av alla åtgärder som satts in i gruppen bestod av arbetsmarknadsutbildning.

Tidigare riksdagsbehandling

Socialdemokraterna har väckt motioner med motsvarande krav både 1978 och 1979. Motionerna avslogs med följande motivering (se AU 1978/79:21 s. 45):

Den av motionärerna nämnda försöksverksamheten i Gävleborgs län genomfördes av AMS på initiativ av sysselsättningsutredningen. AMS är oförhindrad att starta ny, liknande verksamhet. Förberedande teoretisk utbildning i form av preparandkurser vid AMU-centra är ett betydelsefullt inslag i arbetsmarknadsutbildningen med hänsyn till att många vuxna har en svag allmän utbildningsbakgrund. Utbildningsbidrag vid förberedande teoretiska studier kan också medges när studierna bedrivs vid folkhögskolor eller inom den kommunala vuxenutbildningen under förutsättning att studierna är nödvändiga för en yrkesutbildning.

Av det anförda framgår att det finns möjligheter att tillgodose motionärernas synpunkter inom ramen för gällande ordning. Något riksdagens initiativ med anledning av motionen är sålunda inte påkallat.

Socialdemokraterna reserverade sig i utskottet.

Sociala förmåner för deltid arbetande

Motionen

I motion 1796 av Pär Granstedt m. fl. (c) begärs en översyn av de deltid arbetandes villkor, i första hand på det statliga området. Motionärerna framhåller inledningsvis värdet av att kunna arbeta på deltid, men hävdar att deltid arbetet inte ger full social trygghet. Många förmåner, särskilt de

avtalsreglerade, kräver en minimiarbets tid per vecka om minst 16 timmar. Motionärerna vill inte gå in på frågor som regleras av parterna på arbetsmarknaden men anser att staten såsom arbetsgivare bör föregå med gott exempel när det gäller förbättringar av de deltidsarbetandes villkor.

Gällande regler

Nedan lämnas en översiktlig redovisning av villkoren i samband med deltidsarbete för vissa sociala förmåner.

Arbetslöshet. För att få ersättning från erkänd arbetslöshetskassa krävs att man varit medlem i kassan under minst 12 månader. Om arbetstiden inte uppgår till minst 3 timmar per arbetsdag och i genomsnitt 17 timmar per arbetsvecka kan medlemskap inte erhållas. Försäkrad måste vidare söka arbete på arbetsförmedlingen som omfattar minst 3 timmar per dag och minst 17 timmar per vecka.

Huvudvillkoret för kontant arbetsmarknadsstöd (KAS) är att den arbetslöse arbetat minst 5 månader under den senaste 12-månadersperioden och att arbetet omfattat minst 10 dagar och minst 70 timmar i varje månad. Den arbetslöse måste vidare söka arbete som omfattar minst 3 timmar per dag och minst 17 timmar per vecka.

För avgångsbidrag (AGB-försäkring, avtal I.O-SAF) och avgångsersättning (AGE, avtal SAF-PTK) krävs bl. a. att den arbetslöse varit anställd minst 5 år i följd på heltid. Person som arbetat på deltid minst 16 timmar per vecka kan få halvt bidrag.

Permitteringslön (avtal SAF-LO) kan utgå till den som arbetat i genomsnitt lägst 18 timmar per vecka.

Sjukdom. För att få sjukpenning enligt lagen om allmän försäkring fordras en årsinkomst av förvärvsarbete om minst 6 000 kr., såvida det inte är hemarbete. Har man olika långa arbetstider olika veckodagar kan det förhållandet påverka kompensationsgraden vid sjukdom, eftersom sjukpenningen beräknas på den genomsnittliga dagsförtjänsten.

Vid avtalsgruppsjukförsäkring (AGS, avtal SAF-LO) skall arbetet omfatta 208 timmar per kalenderkvartal (16 timmar per vecka). Sjuklön och avtalsgruppsjukförsäkring (AGS-KL) för anställda hos kommuner utgår till de flesta arbetstagare med en arbetstid av i genomsnitt 16 timmar per vecka.

Pension. ATP grundas på arbetsinkomsten och på antal intjänandeår (poängår). Om arbetsinkomsten under ett år överstiger basbeloppet med minst 100 kr. erhålls pensionspoäng för ATP.

Delpension kan utgå till den som fyllt 60 år om man arbetat minst 32 timmar per vecka före delpensioneringen. Efter en till följd av planerad delpension minskad arbetstid om minst 5 timmar i veckan måste den återstående arbetstiden uppgå till minst 17 timmar per vecka för att delpension skall utgå.

Som komplettering till folkpension och ATP kan särskild tilläggspension (STP, avtal SAF-LO) utgå till den som arbetat minst 208 timmar per år. Tjänstemän som har en ordinarie arbetstid om lägst 16 timmar per vecka omfattas av ITP-planen (industrins tilläggspension för tjänstemän, avtal SAF-PTK). Pensionsbestämmelserna för anställda hos kommuner och landsting (PAK/LPAK samt AGS-KL) gäller för arbetstider som motsvarar minst 40 % (ca 16 timmar) av heltidsanställning och som inte är av rent tillfällig art. Motsvarande regler gäller för pension för statligt anställda (PA/SPR).

Dödsfall. Tjänstegrupplivförsäkring för arbetare (TGL, avtal SAF-LO) ger försäkringsskydd för den som arbetat minst 16 timmar per vecka. För den som utfört arbete mellan 8 och 16 timmar per vecka kan halva försäkringsbeloppet utbetalas. Motsvarande regler gäller i huvudsak också för tjänstegruppliv för tjänstemän (TGL, avtal SAF-PTK), grupplivförsäkring för anställda hos kommuner och landsting samt statens grupplivförsäkring.

Utredningar

Sjukpenningkommittén (S 1978:04) har till uppgift att göra en översyn av sjukpenningförsäkringen. Kommittén skall överväga att införa en sjuklöneperiod under vilken arbetsgivaren i stället för sjukförsäkringen skall svara för sjukersättningen i form av sjuklön. Det hänvisas i detta sammanhang i direktiven till utredningen till de goda erfarenheter man har av ett sådant system när det gäller anställda inom den offentliga sektorn.

Pensionskommittén (S 1970:40) lade 1977 fram ett förslag som innebar att man inom ATP-systemet skulle gå över till ett system för uttagande av avgift utan hänsyn till den arbetade tiden. Förslaget har remissbehandlats men inte hittills lagts till grund för någon proposition till riksdagen.

1974 års utredning (A 1974:08) om en allmän arbetslöshetsförsäkring har i ett betänkande i juni 1978 föreslagit att arbetslöshetsförsäkringen alltså skall vara tillgänglig endast för den som är villig att åta sig arbete av viss minimiomfattning. Man stannade för 15 timmar per vecka.

Arbetslivscentrum genomför på LO:s och TCO:s begäran en utredning om deltidarbete. Syftet med undersökningen är att kartlägga och beskriva situationen i dag vad gäller deltidarbete. Man skall studera förändringarna och analysera de långsiktigt och kortsiktigt verkande ekonomiska, sociala m. fl. orsaker till deltidarbetets ökning såväl vad gäller arbetskraftsutbudets förändringar som vad gäller arbetskraftsefterfrågan. Man skall också studera och belysa det ökade deltidarbetets konsekvenser för arbetslivet och för jämställdhetsfrågorna. Projektet syftar till att ge kunskaper till nytta såväl för den allmänna synen på dessa frågor som för praktiska åtgärder.

En slutrapport beräknas föreligga sommaren 1981.

Utskottet

I föreliggande betänkande behandlar utskottet en skrivelse från regeringen med redovisning för riktlinjerna för det fortsatta jämställdhetsarbetet samt fem motioner om olika jämställdhetsfrågor. Motionerna väcktes under allmänna motionstiden i januari 1980. Någon motionsrätt har inte varit förenad med den föreliggande skrivelsen.

Skrivelsen

Regeringens skrivelse bygger på jämställdhetskommitténs betänkande Steg på väg (SOU 1979:56) som kan sägas vara ett förslag till handlingsplan för jämställdhetsarbetet. Kommittén har eftersträvat enighet i sitt arbete. Resultatet har därför i vissa avseenden blivit kompromisser mellan olika ståndpunkter. Partipolitiska profileringar saknas sålunda.

I skrivelsen anges riktlinjerna och organisationsformerna för regeringens fortsatta jämställdhetsarbete inom olika samhällsområden. De senaste årens reformer på jämställdhetsområdet redovisas också översiktligt. Vidare går man in på de praktiska hinder som fortfarande finns i olika avseenden för att kvinnor och män skall kunna förvärvsarbeta på lika villkor. I skrivelsen berörs dessutom hur en del av dessa praktiska problem skall kunna lösas samt hur jämställdhetsfrågorna kan lyftas fram i bl. a. utbildning och arbetsliv.

Statsrådet Andersson beskriver innehållet i skrivelsen som ett åtgärdsprogram utan konkreta förslag till riksdagen. Förklaringen till detta sägs vara att förslagen framför allt är riktlinjer för regeringens fortsatta arbete på jämställdhetens område samt att det rör sig om åtgärder inom regeringens eget kompetensområde.

Utskottet anser det värdefullt att regeringen anger riktlinjerna för det framtida arbetet på jämställdhetsområdet. Redovisningen visar på ett klargörande sätt att jämställdhetsarbetet berör så gott som alla områden i samhällsarbetet. Jämställdhet mellan kvinnor och män är inte någon enstaka eller isolerad fråga som det en gång för alla kan beslutas om. Arbetet måste ständigt drivas vidare, och nya idéer och uppslag om hur man skall nå målen är välkomna.

Jämställdhetsaspekterna är en viktig del då statsmakterna skall fatta beslut som rör vårt lands framtida utveckling. Det är i sådana sammanhang som konkreta förslag bör presenteras. Utskottet vill emellertid stryka under att det är viktigt att regeringen följer upp de nu presenterade och i många fall allmänt hållna riktlinjerna med konkreta förslag inom de olika områdena. Även om det ekonomiska läget inte tillåter kostnadskrävande reformer vill utskottet, liksom statsrådet Andersson, stryka under att långt ifrån alla åtgärder som leder mot jämställdhet medför ökade utgifter för samhället.

Utöver det anförda har utskottet inte funnit anledning till något särskilt uttalande i anslutning till skrivelsen som inte bör leda till något initiativ från riksdagens sida.

Utskottet går härfter över till att behandla motionsyrkanden från allmänna motionstiden 1980.

Motionerna

Kvinnorepresentationen i offentliga utredningar

I motion 440 begär Bonnie Bernström (fp) och Marianne Wahlberg (fp) att *regler utfärdas så att man får bättre balans mellan kvinnor och män i offentliga utredningar*. Motionärerna tänker på ledamöter, sakkunniga, experter och sekreterare. Motionärerna hänvisar som ett mönster till regler som gäller i Norge. Enligt dessa skall organisationer och myndigheter, som har att lämna förslag till personer som skall ingå i utredningar, styrelser och råd, föreslå två namn, en man och en kvinna, till alla uppdrag som tillsätts av regeringen. Om denna modell infördes också i Sverige tror motionärerna att jämställdhet på detta område skulle nås snabbare.

Förordningen (1976:686) om jämställdhet mellan kvinnor och män i statlig tjänst tillfördes 1977 en bestämmelse vars syfte var att få en jämnare könsfördelning i bl. a. utredningar. Regeln innebar att myndighet som har att föreslå någon till uppdrag om möjligt skall välja person av underrepresenterat kön. I förordningen (1980:540) om jämställdhet mellan kvinnor och män i statlig anställning, som den 1 juli 1980 ersatte 1976 års förordning, sägs att myndigheten skall anstränga sig för att kunna välja mellan personer av båda könen. Många kommittéledamöter utses emellertid på förslag av organisationer, politiska partier och andra organ som inte omfattas av förordningen.

Som redovisats tidigare i betänkandet är kvinnorna klart underrepresenterade i det offentliga utredningsväsendet. Andelen kvinnor bland kommittéernas ledamöter, sakkunniga och experter har ökat från 7 % år 1972 till 16 % år 1979, medan andelen kvinnor som utsetts till ordförande eller utredare under motsvarande period legat på så gott som oförändrad låg nivå (6 % år 1979). För andelen kvinnliga kommittéanställda har en ökning från 11 % till 25 % kunnat noteras.

Det är uppenbart att andelen kvinnor i det statliga kommittéväsendet är alltför låg även om utvecklingen under senare år gått i rätt riktning. Utskottet delar motionärernas uppfattning att det är angeläget att man driver på utvecklingen.

Inom regeringens kansli pågår för närvarande arbetet med ett handlingsprogram för jämställdhet inom statsförvaltningen inför 1980-talet. I detta sammanhang kommer, enligt vad utskottet inhämtat, kvinnornas representation i kommittéväsendet att tas upp. Utskottet utgår från att man prövar olika uppslag, däribland det som förs fram i motionen för att komma till rätta med den ojämna könsfördelningen i kommittéväsendet. Med hänvisning till det anförda synes det inte påkallat med någon åtgärd från riksdagens sida på grund av motionen.

Försök med åtgärder för att öka jämställdheten på arbetsmarknaden

I motion 571 av Catarina Rönnung m. fl. (s) begärs att *Jönköpings län skall bli försökslän* när det gäller åtgärder för ökad jämställdhet mellan män och kvinnor på arbetsmarknaden. De särskilda insatserna motiveras av bristen på arbetskraft inom länet, särskilt inom verkstadsindustrin, och av den låga förvärvsintensiteten bland länets kvinnor. För att komma till rätta med dessa problem vill motionärerna att en uppsökande verksamhet och en speciell informationskampanj bland kvinnor startas i syfte att främja rekryteringen till arbeten inom verkstadsindustrin. Vidare vill motionärerna att särskilda insatser skall göras inom arbetsmarknadsutbildningen och att jämställdhetsbidrag skall utgå till arbetsgivare.

En försöksverksamhet av det slag som föreslås i motionen bedrevs i sex län mellan åren 1973 och 1976. Syftet var att intressera kvinnor för traditionellt manliga yrken inom industrin. Resultatet var positivt och ledde till att de använda metoderna nu kan sägas ingå i AMS reguljära verksamhet.

I verksamhetsplanen för länsarbetsnämnden i Jönköpings län för vinterhalvåret 1980/81 sägs att förmedlingen aktivt skall arbeta för att lediga platser inom tillverkningsindustrin i ökad utsträckning tillsätts med kvinnor. Bl. a. pekas på möjligheten för kvinnor att söka AMU:s verkstads- och svetsmekaniska utbildningar och att det inom arbetsmarknadsinstitutet finns möjligheter till s. k. riktade insatser. Vid tre arbetsförmedlingskontor i länet pågår också en särskild utvärdering av platsförmedlingens roll i jämställdhetsarbetet.

Jämställdhetsbidraget tillkom 1974 för att stimulera arbetsgivare att anställa och utbilda kvinnor i yrken som domineras av män och män i yrken som domineras av kvinnor. Bidraget uppgår f. n. till 20 kr. per timme. Under budgetåret 1979/80 beviljades 15 företag i Jönköpings län sådant bidrag för utbildning av totalt 103 personer.

Av vad som anförts ovan framgår att motionens krav i huvudsak redan är tillgodosedda, varför något särskilt initiativ från riksdagens sida inte behöver tas.

I motion 994 av Olof Palme m. fl. (s) begärs *försök med könskvotering inom arbetsmarknadspolitiken*. Resultaten från könskvoteringen inom den regionalpolitiska stödverksamheten är enligt motionärerna så goda att man borde gå vidare och undersöka om liknande system kunde införas för de stödformer inom arbetsmarknadspolitiken som syftar till att främja nyrekrytering.

Socialdemokraterna har väckt likartade förslag vid riksmötena 1977/78 och 1978/79. Frågan har också aktualiserats i jämställdhetskommitténs handlingsplan för jämställdhet. Där sägs att en utvidgning av könskvoteringen till att gälla även andra statliga bidrag och beställningar är ett sätt att påverka företagens jämställdhetsplanering.

I regeringens skrivelse om det fortsatta jämställdhetsarbetet anmäls att

frågan om arbetsgivares rekrytering kommer att behandlas i den kommande sysselsättningspolitiska propositionen och att man därför inte tar upp frågan om utvidgning av kvoteringsreglerna till andra stödformer. Med hänsyn till att motionärernas uppslag f. n. prövas i regeringens kansli finns det inte skäl att föreslå någon åtgärd på grund av motionen.

I motion 994 föreslår socialdemokraterna att man skall utvidga de pågående försöken med att hjälpa medelålders kvinnor att komma ut på arbetsmarknaden. Motionärerna hänvisar till de uppmuntrande erfarenheterna av sådan försöksverksamhet som bedrivits i Gävleborgs län av sysselsättningsutredningen och AMS. Försöken har bl. a. gått ut på att stimulera äldre arbetssökande att utnyttja arbetsmarknadsutbildningen. En samverkan med den kommunala vuxenutbildningen och studieförbunden anses också lämplig.

Riksdagen behandlade likartade socialdemokratiska förslag 1978 och 1979. Vid båda tillfällena angav utskottet som skäl för sin avstyrkan att AMS är oförhindrad att starta sådan verksamhet som prövades i Gävleborgs län. Dessutom hänvisade utskottet till den förberedande teoretiska utbildning som bedrivs vid AMU-center i form av preparandkurser. Dessa kurser är betydelsefulla i sammanhanget eftersom en del vuxna har en svag allmän utbildningsbakgrund. Möjligheten till utbildningsbidrag vid förberedande teoretiska studier vid folkhögskolor eller den kommunala vuxenutbildningen nämndes också. Utskottet vill nu också tillfoga att den tidigare redovisade försöksverksamheten vid tre arbetsförmedlingskontor i Jönköpings län kan väntas ge värdefull information om på vilket sätt de äldre kvinnornas problem på arbetsmarknaden bäst kan angripas.

Mot bakgrund av det anförda finner utskottet inte skäl att frånga sin tidigare inställning. Yrkandet om ett särskilt initiativ från riksdagens sida avstyrks därför.

Sociala förmåner vid deltidsarbete

Pär Granstedt m. fl. (c) begär i motion 1796 översyn av de deltidsarbetandes villkor, i första hand på det statliga området. Motionärerna har en positiv syn på deltidsarbete och beklagar att sådant arbete inte alltid ger full social rättvisa. Många förmåner, särskilt de avtalsreglerade, kräver exempelvis en minimiarbets tid om 16 timmar i veckan. De deltidsarbetande har också på andra områden en svagare ställning. Staten kan visserligen inte lägga sig i frågor som ombesörjs av arbetsmarknadens parter, men ingenting hindrar dock enligt motionärerna att staten som arbetsgivare föregår med gott exempel och lägger fram förslag om förbättringar av de deltidsarbetandes villkor. En sådan översyn skulle också kunna komma att aktualisera justeringar på det lagreglerade området.

De deltidsarbetande har successivt fått en bättre ställning i fråga om anställnings- och sociala förmåner. Det tidigare i betänkandet redovisade

materialet visar dock att de deltidsarbetande på vissa punkter har sämre förmåner än andra grupper.

Av redovisningen framgår också att frågor av det slaget prövas i olika utredningssammanhang, bl. a. genomför Arbetslivscentrum för närvarande en utredning om deltidsarbete som kan väntas att ge bättre kunskaper om de deltidsarbetandes villkor. Därmed bör man få ett bättre underlag för att bedöma behovet av framtida förändringar.

Med hänvisning till det anförda och då flertalet av de kvarstående ojämnheterna tillhör det avtalsreglerade området är utskottet inte berett att föreslå någon åtgärd på grund av motionen.

Sjömanslagens bestämmelser om minimiålder

I sjömanslagens 45 § anges att minimiåldern för arbete på fartyg är 16 år för pojkar och 18 år för flickor. Sjöfartsverket kan emellertid under vissa förutsättningar ge flickor under 18 år dispens för sådant arbete. I motion 253 av Hans Petersson i Röstånga (fp) begärs att reglerna ändras så att samma lägsta anställningsålder får gälla oberoende av kön.

Fartygsmiljöutredningen, som enligt sina direktiv bl. a. skall pröva om det från arbetarskyddssynpunkt är motiverat med särbestämmelser för kvinnliga arbetstagare, kommer att behandla den av motionären väckta frågan. Ett utredningsförslag kan enligt vad utskottet inhämtat väntas inom kort. Med hänvisning härtill bör motionen inte föranleda någon åtgärd.

Utskottets hemställan

Utskottet hemställer

1. att riksdagen lägger regeringens skrivelse 1979/80:168 om riktlinjer för det fortsatta jämställdhetsarbetet till handlingarna,
2. beträffande *kvinnorepresentationen i offentliga utredningar* att riksdagen avslår motion 1979/80:440,
3. beträffande *försök i Jönköpings län med åtgärder för ökad jämställdhet i arbetslivet* att riksdagen avslår motion 1979/80:571,
4. beträffande *försök med könskvotering inom arbetsmarknadspolitiken* att riksdagen avslår motion 1979/80:994 yrkande 10,
5. beträffande *vidgade försök med arbetsmarknadsutbildning för äldre arbetsökande* att riksdagen avslår motion 1979/80:994 yrkande 11,
6. beträffande *sociala förmåner vid deltidsarbete* att riksdagen avslår motion 1979/80:1796,

7. beträffande *ändring i sjömanslagens bestämmelser om minimi-
ålder*
att riksdagen avslår motion 1979/80:253.

Stockholm den 25 november 1980

På arbetsmarknadsutskottets vägnar

ELVER JONSSON

Närvarande: Elver Jonsson (fp), Anna-Greta Leijon (s), Alf Wennerfors (m), Arne Fransson (c), Erik Johansson (s), Pär Granstedt (c), Lars Ulander (s), Anders Högmark (m), Margit Odelsparr (c), Marianne Stålberg (s), Sune Johansson (s), tredje vice talmannen Karl Erik Eriksson (fp), Lahja Exner (s), Nils-Olof Grönhagen (s) och Görel Bohlin (m).

Reservationer

Anna-Greta Leijon, Erik Johansson, Lars Ulander, Marianne Stålberg, Sune Johansson, Lahja Exner och Nils-Olof Grönhagen (alla s) har till betänkandet fogat följande reservationer.

1. Försök med könskvotering inom arbetsmarknadspolitiken (mom. 4)

Reservanterna anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 16 börjar "I regeringens" och på s. 17 slutar "av motionen" bort ha följande lydelse:

Utskottet delar kommitténs uppfattning. De uppmuntrande resultaten av könskvoteringen inom den regionalpolitiska stödverksamheten bör leda till att liknande system också prövas inom arbetsmarknadspolitiken. I första hand bör då sådana stödformer komma i fråga som syftar till nyanställning av personal. Förslag i den riktningen bör föreläggas riksdagen snarast, lämpligen i samband med den kommande sysselsättningspolitiska propositionen.

Vad utskottet anfört bör regeringen underrättas om.

dels att utskottets hemställan under 4 bort ha följande lydelse:

4. beträffande *försök med könskvotering inom arbetsmarknadspolitiken*

att riksdagen med bifall till motion 1979/80:994 yrkande 10 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

2. Vidgade försök med arbetsmarknadsutbildning för äldre arbetssökande (mom. 5)

Reservanterna anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 17 som börjar "Riksdagen behandlade" och slutar "avstyrks därför" bort ha följande lydelse:

Som framgår av motionen möter kvinnor i åldrarna 45–64 år särskilda svårigheter på arbetsmarknaden. Det står klart att det finns en betydande dold arbetslöshet bland kvinnor i dessa åldrar. Samtidigt är antalet kvinnor i denna kategori i arbetsmarknadsutbildning mycket lågt. Erfarenheterna visar att arbetsmarknadsutbildningen är ett effektivt instrument när det gäller att slussa ut kvinnor på arbetsmarknaden. Försök som gjorts av sysselsättningsutredningen bekräftar detta. Enligt utskottet är det angeläget att man går vidare på den inslagna vägen och utvidgar de gjorda försöken till att omfatta fler län med låg kvinnlig yrkesverksamhetsgrad. En samverkan med den kommunala vuxenutbildningen och de frivilliga studieförbunden är därvid av stor vikt. Förslag av den skisserade innebörden bör föreläggas riksdagen i 1980/81 års budgetproposition eller i annat lämpligt sammanhang.

Vad utskottet anfört bör regeringen underrättas om.

dels att utskottets hemställan under 5 bort ha följande lydelse:

5. *beträffande vidgade försök med arbetsmarknadsutbildning för äldre arbetssökande*
att riksdagen med bifall till motion 1979/80:994 yrkande 11 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

Särskilt yttrande

Om lämpligheten av att regeringen använt formen skrivelse för sin redovisning

Anna-Greta Leijon, Erik Johansson, Lars Ulander, Marianne Stålberg, Sune Johansson, Lahja Exner och Nils-Olof Grönhagen (alla s) anför:

Regeringen har valt att redovisa riktlinjer m. m. för det fortsatta jämställdhetsarbetet i form av en skrivelse till riksdagen. Detta innebär att riksdagens ledamöter inte får motionsrätt i frågan. Vi beklagar detta. När det gäller jämställdhetsfrågor är det betydelsefullt med en öppen och vital debatt, bl. a. för opinionsbildningens skull. Det är viktigt att riksdagen deltar i denna debatt och att olika meningar därvid får brytas mot varandra. Från denna utgångspunkt hade det varit värdefullt om ärendet redovisats för riksdagen i form av en proposition med åtföljande motionsrätt.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Regeringens skrivelse 1979/80:168	2
Motionerna	2
Motionsyrkandena	3
Sjömanslagens bestämmelser om minimiåldern för ombordanställda	4
Fler kvinnor i statliga utredningar	5
Försök i Jönköpings län med att förbättra kvinnornas förutsättningar på arbetsmarknaden	7
Könskvotering som villkor för statligt stöd	9
Ökade insatser för äldre kvinnlig arbetskraft	10
Sociala förmåner för deltidsarbetande	11
Utskottet	14
Skrivelsen	14
Motionerna	15
Kvinnorepresentationen i offentliga utredningar	15
Försök med åtgärder för att öka jämställdheten på arbetsmarknaden	16
Sociala förmåner vid deltidsarbete	17
Sjömanslagens bestämmelser om minimiålder	18
Utskottets hemställan	18
Reservationer	
1. Försök med könskvotering inom arbetsmarknadspolitiken (s) ..	19
2. Vidgade försök med arbetsmarknadsutbildning för äldre arbetssökande (s)	20
Särskilt yttrande	
Om lämpligheten av att regeringen använt formen skrivelse för sin redovisning	20

